

Vestfold og Telemark

FYLKESKOMMUNE

Sven Edin
Stridsklev Ring 200
3930 PORSGRUNN

	Team arkeologi
Vår dato:	18.01.2022
Deres dato:	
Vår referanse:	21/18740-17
Deres referanse:	
Vår saksbehandler:	Line Grindkåsa

Oversendelse av rapport fra arkeologisk registrering - Reguleringsplan for Holvholt gård - Porsgrunn kommune

I forbindelse med ovenfor nevnte plan har det regionale kulturminnevernet i Vestfold og Telemark fylkeskommune gjennomført en arkeologisk registrering. Det ble ikke påvist automatisk fredede kulturminner som kommer i konflikt med planen, se vedlagte rapport.

Det er imidlertid tidligere registrert automatisk fredede kulturminner i planområdet. For videre behandling av disse i planprosessen viser vi til informasjon i vår uttale datert 19.5.2021, og ber igjen om at dere tar kontakt med oss for å avklare utstrekning av hensynssoner i god tid før planen legges ut til offentlig ettersyn.

Meldeplikt

Vi gjør oppmerksom på meldeplikten etter kulturminneloven § 8 annet ledd. Meldeplikten oppstår når det oppdages automatisk fredete kulturminner som ikke var kjent på forhånd. Bestemmelsen legger et klart ansvar på tiltakshaver om å følge stans- og meldeplikten. Tiltakshaver skal forsikre seg om at de som utfører arbeidet på stedet er kjent med stans- og meldeplikten, men det er tiltakshaver selv som står ansvarlig for at fredete kulturminner ikke skades. Vestfold og Telemark fylkeskommune er rette adressat for en eventuell melding.

Vi anbefaler at meldeplikten innarbeides i fellesbestemmelsene i reguleringsplanen med denne teksten:

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på et automatisk fredet kulturminne på en måte som nevnt i § 3 første ledd, skal melding etter første ledd sendes med det samme og arbeidet straks stanses i den utstrekning det kan berøre kulturminnet. Vedkommende myndighet avgjør snarest mulig – og senest innen 3 uker fra det tidspunkt melding er kommet fram til vedkommende myndighet – om arbeidet kan fortsette og vilkårene for det. (...)

Postadresse:
Postboks 2844
3702 Skien

Besøksadresse:
Fylkesbakken 10, Skien
Svend Foymsgate 9, Tønsberg

Sentralbord:
35 91 70 00
post@vtfk.no

Org. no.:
821 227 062

vtfk.no

Regnskap og faktura

Regnskap og faktura for vår undersøkelse oversendes separat

Konklusjon

Den regionale kulturminneforvaltningen anser med dette våre krav i henhold til kulturminneloven § 9 (undersøkelsesplikten) som oppfylt.

Med hilsen

Line Grindkåsa
Teamleder Arkeologi
line.grindkasa@vtfk.no

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Vedlegg:

- Rapport

Mottakere:

Sven Edin, Stridsklev Ring 200, 3930 PORSGRUNN

Kopimottakere:

PORSGRUNN KOMMUNE, Postboks 128, 3901 PORSGRUNN
SWECO NORGE AS, Siv Wiersdalen, Postboks 80 Skøyen
, 0212 OSLO

Rapport arkeologisk registrering 2021

Vestfold og Telemark
FYLKESKOMMUNE

Hovholt gård

Saksnummer:	21/18740	Prosjektnummer:	
Kommune:	Porsgrunn	Gnr./Bnr.:	52/1 og 52/20
Rapportdato:	17.12.2021	Rapportansvarlig:	Knut Fossdal Eskeland

Tiltakshaver:	Sven Edin
Adresse:	Stridsklev Ring 200, 3930 Porsgrunn
Fakturaadresse:	Stridsklev Ring 200, 3930 Porsgrunn

Registrering utført dato:	25-26.8.2021	Ved:	Knut Fossdal Eskeland
Rapport utført dato:	16-17.12.2021	Ved:	Knut Fossdal Eskeland

Undersøkelsestype(r):	Overflateregistrering		
	Prøvestikking		
	Maskinell sjakting	X	
	Georadarundersøkelse (GPR)		
	Maskinell utsjekk av data fra GPR		
	Metallsøk		
	Overvåkning		

Faglige konklusjoner:	Det ble ikke registrert nye automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet. Det er to tidligere registrerte automatisk fredete kulturminner som ligger delvis innenfor plangrensen. Der er henholdsvis et gravfelt (ID 69702) og et bosetningsaktivitetsområde (ID 217437). Det er ikke registrert nyere tids kulturminner innenfor planområdet.

Antall timeverk:	29
Merknader:	

Forsidebilde: Oversiktsbilde av Hovholt gård sett mot nordøst (Foto: Knut Eskeland).

Innhold

1. Bakgrunn og sammendrag	3
2. Tidsrom og bemanning	5
3. Området	6
3.1. Terrenget.....	8
3.2. Tidligere registrerte kulturminner	9
4. Metodebeskrivelse	10
4.1. Maskinell sjakting.....	10
4.2. Innmåling og dokumentasjon	10
4.3. Datering.....	10
4.3.1. Typologisk datering	11
4.3.2. C14-datering	11
5. Undersøkelsen	12
5.1. Gjennomføring.....	12
5.1.1. Maskinell sjakting	12
6. Konklusjon	14
7. Vedlegg	15
7.1. Figurlister	15

1. Bakgrunn og sammendrag

I forbindelse med detaljregulering for Hovholt gård, gnr./bnr. 52/1 og 52/20 i Porsgrunn kommune, gjennomførte Vestfold og Telemark fylkeskommune en arkeologisk registrering i planområdet i perioden 25-26.8.2021.

Bakgrunnen for planen er å legge til rette for lav/tett boligbebyggelse, der det i tilknytning til boligene er ønskelig å legge til rette for urbant landbruk. Området som berøres i planen er i kommuneplanens arealdel avsatt til boligbebyggelse, LNFR, friområde og offentlig eller privat tjenesteyting. Planforslaget vil delvis erstatte Hovholtskogen (planID: 517), Hovholtlia (planID: 514) og Område ved Stridsklev Ring/Malmvegen på Hovet (planID: 529).

Registreringen ble gjennomført ved maskinell sjakting.

Det ble ikke registrert nye automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet. Det er to tidligere registrerte automatisk fredete kulturminner som ligger delvis innenfor plangrensen. Der er henholdsvis et gravfelt (ID 69702) og et bosetning-aktivitetsområde (ID 217437). Det er ikke registrert nyere tids kulturminner innenfor planområdet.

2. Tidsrom og bemanning

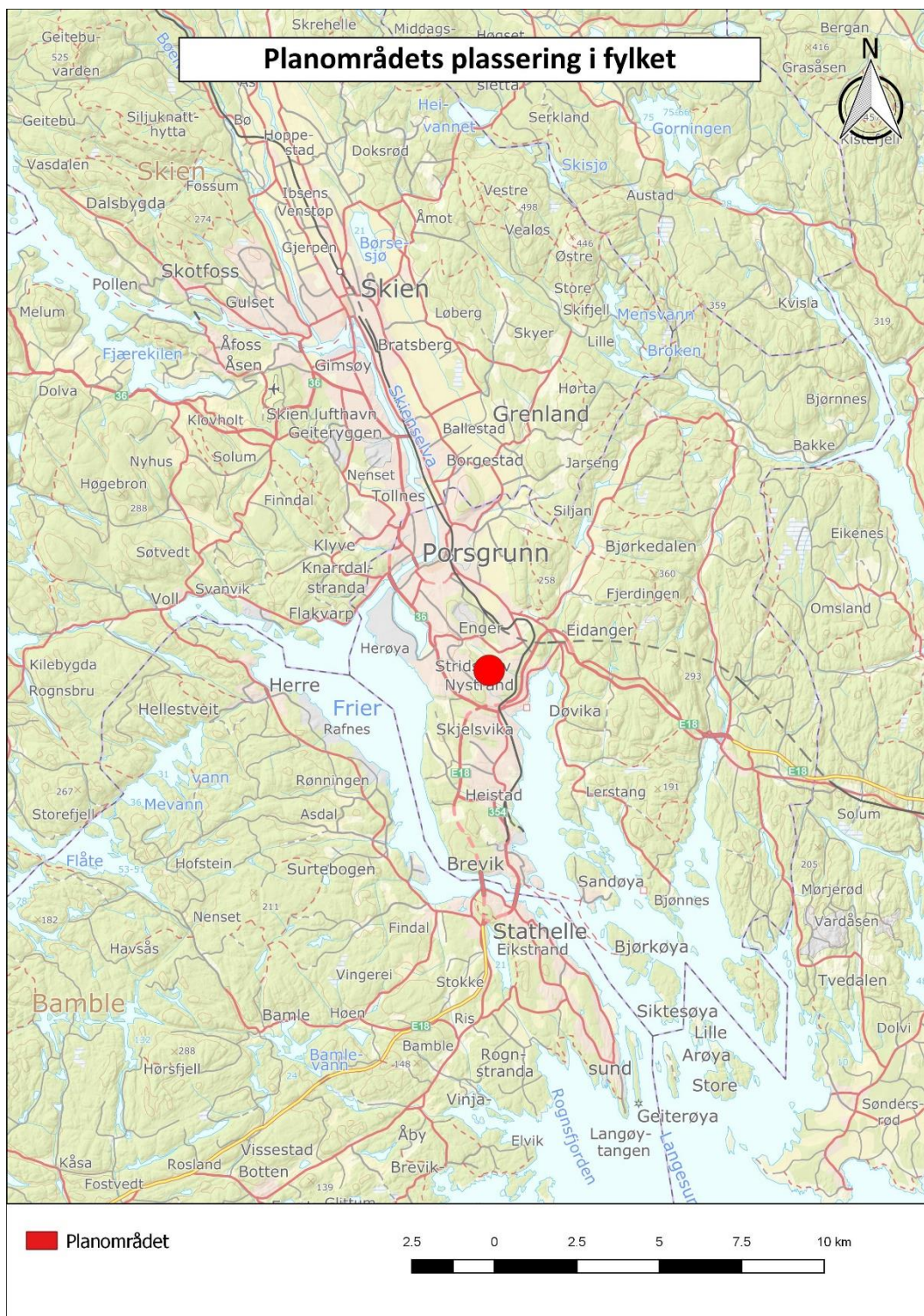
Undersøkelsen var budsjettert til 75 timer, fordelt på forarbeid, feltarbeid og etterarbeid.

Planområdet ble i etterkant av meldt registrering redusert noe. Dette medførte ikke endringer i budsjettert tid, men det ble lagt en forventning om nedskalering av tidsbruk i felt. Registreringen ble utført av arkeolog Knut Fossdal Eskeland i perioden 25-26.8.2021. Rapportarbeid ble foretatt 16-17.12.2021. Totalt ble det brukt 29 timer på prosjektet.

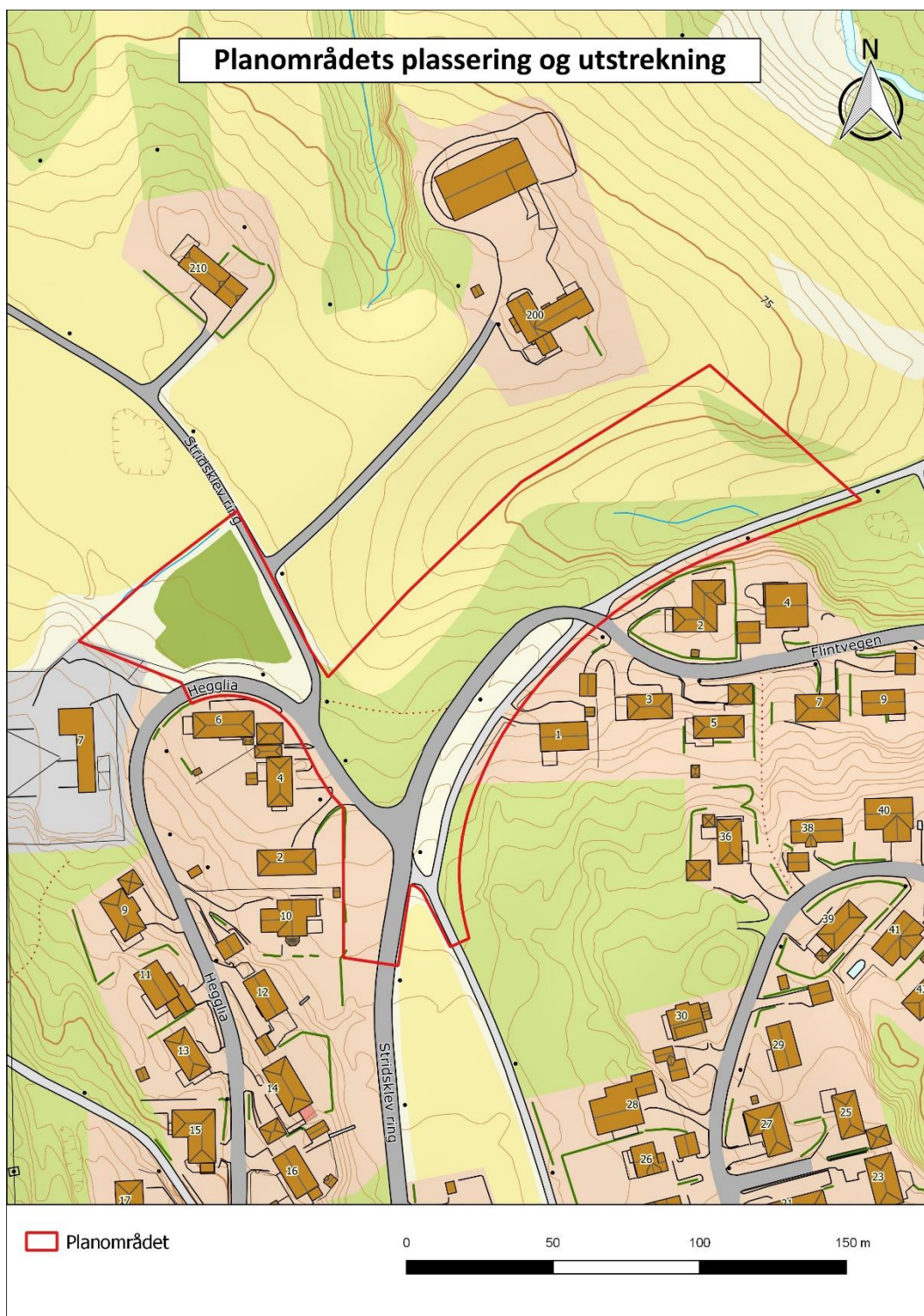
Gravearbeidet ble utført av Geir Follaug fra firma Lindkjenn AS. Det ble brukt en CAT 318 (20 tonn) med rotortilt og pusseskuffe på ca. 1,2 meter.

3. Området

Planområdet ligger ved Hovholt i Porsgrunn kommune, omtrent 650 meter øst for Stridsklev skole. Planområdet omfatter deler av gnr./bnr. 52/1 og 52/20.

Kart 1: Planområdets plassering i fylket

Kart 2: Planområdets utstrekning og plassering

3.1. Terrenget

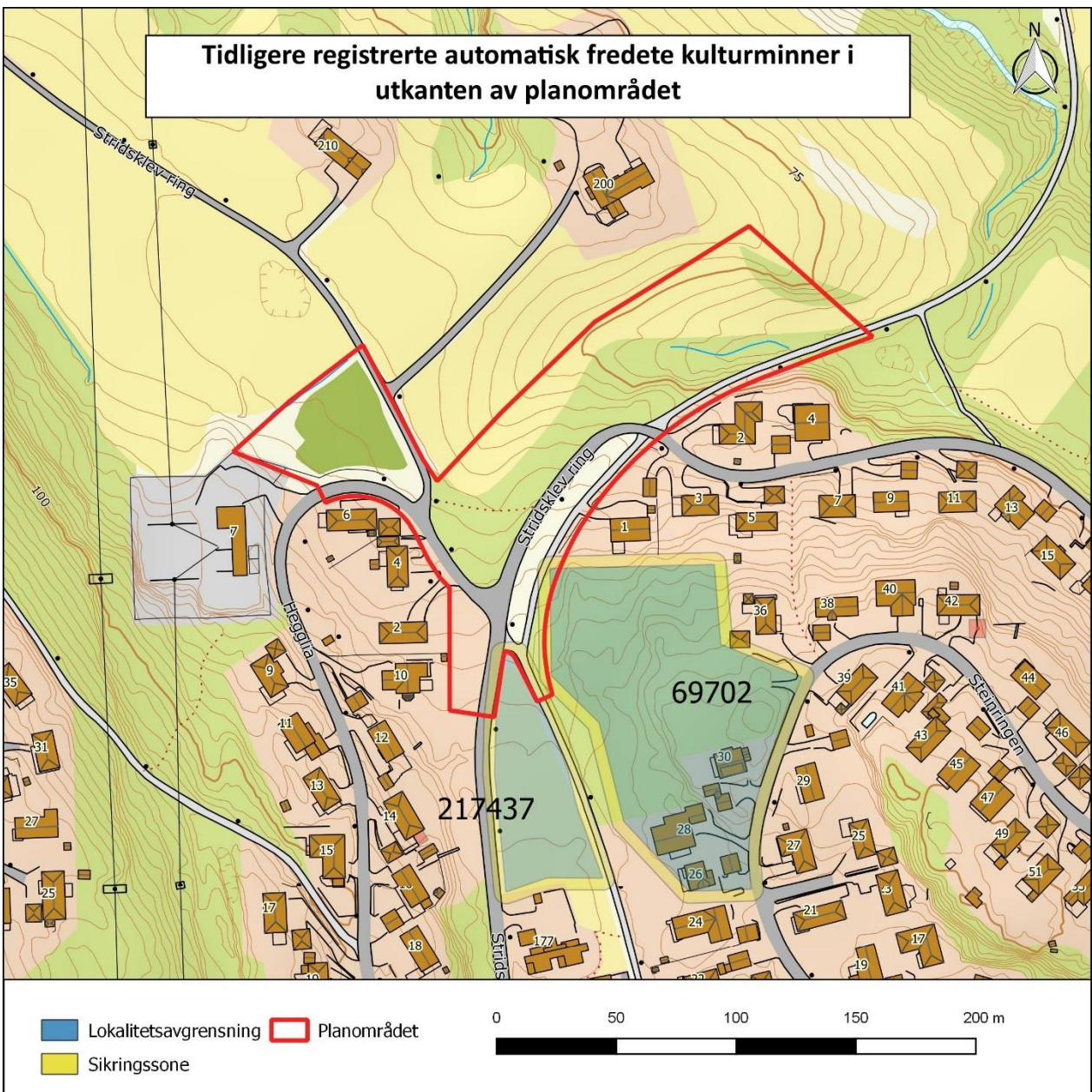
Planområdet er ca. 15,8 dekar. Av dette er mesteparten dyrket mark nyttet til korndyrking. Kornet var høstet på registreringstidspunktet. I tillegg er noe av planområdet bestående av veiareal og lekeplass/ballbane som ikke lenger er i bruk. Området ligger ca. 70 meter over havet og terrenget er vekslende flatt og skrånende jordbruksareal

Foto 1: Montasje med fire oversiktsbilder over landskapet i planområdet (Foto: Knut Eskeland)

3.2. Tidligere registrerte kulturminner

Det er to tidligere registrerte automatisk fredete kulturminner delvis innenfor planområdet. Det er henholdsvis snakk om et gravfelt (ID 69702) bestående av 10 gravhauger og et bosetningsaktivitetsområde (ID 217437) bestående av minst 6 stolpehull, ardspor og andre uidentifiserbare strukturer. De automatisk fredete kulturminnene ligger på østsiden av Stridsklev Ring og er så vidt innenfor plangrensens østre kant. Lokaliseringen til de kjente kulturminnene vises i kartet under. For ytterligere informasjon om kulturminner i nærområdet, se www.kulturminnesok.no.

Kart 3: Kart som viser planområdet og tidligere registrerte kulturminner

4. Metodebeskrivelse

Registreringene ble utført ved hjelp av følgende metoder:

4.1. Maskinell sjakting

I dyrket mark vil spor etter forhistorisk bosetning og graver ofte være bevart i undergrunnen under matjordlaget. Maskinell sjakting innebærer derfor at matjordlaget fjernes med gravemaskin slik at undergrunnen avdekkes. Vanligvis graves det 3–4 m brede sjakter, typisk med en avstand på 10–20 meter.

Spor etter tidligere aktivitet vil avtegne seg som fyllskifter, det vil si nedgravninger som er fylt med masse som skiller seg fra den naturlige undergrunnen. De vanligste funngruppene er bosetningsspor fra jernalder og bronsealder, som f.eks. stolpehull og vegg-grøfter etter huskonstruksjoner, ulike typer nedgravninger som graver, kokegroper og ildsteder, ardspor etter tidlig pløying, eller rester av kulturlag. Det blir også ofte funnet gjenstander, som f.eks. keramikkskår fra ødelagte kar.

Hvis det er usikkerhet om tolkningen av et fyllskifte, kan det graves et snitt gjennom den slik at det er mulig å studere nedgravningens profil. På denne måten er det enklere å se om fyllskiftet er spor etter en nedgravning til en stolpe, en kokegrop eller rett og slett etter en rot som er dratt opp.

4.2. Innmåling og dokumentasjon

Innmåling av sjakter ble gjort med Trimble R12 antenne og ArcGis Fieldmaps programvare. Alle sjakter ble beskrevet og fotografert.

4.3. Datering

Det finnes ulike metoder for å aldersbestemme et kulturminne: typologisk datering, C14-datering og strandlinjedatering. Alderen bestemmes gjerne til en hovedperiode med underperiode. Tabellen under viser periodeinndelingen vi bruker i Øst-Norge. Dateringsmetoder som er relevante for denne undersøkelsen forklares nærmere etter tabellen.

Tabell 1. Periodeinndeling i Øst-Norge, basert på oversikt etter Reitan og Persson (red.) 2014¹.

Hovedperiode	Underperiode	Fase / forkortelse	Årstall (kalibrert alder)
Mesolitikum (eldre steinalder)	Tidligmesolitikum	Fase 1 / Fosnafasen	9500 – 8300 f. Kr.
	Mellommolitikum	Fase 2 / Tørkopfasen	8300 – 6350 f. Kr.
	Senmesolitikum	Fase 3 / Nøstvedtfasen	6350 – 4650 f. Kr.
		Fase 4 / Kjeøyfasen	4650 – 3800 f. Kr.
Neolitikum (yngre steinalder)	Tidligneolitikum	TN	3800 – 3300 f. Kr.
	Mellomneolitikum A	MNA	3300-2700 f. Kr.
	Mellomneolitikum B	MNB	2700-2300 f. Kr.

¹ Reitan og Persson (red.) 2014: *Vestfoldbaneprojektet. Arkeologiske undersøkelser i forbindelse med ny jernbane mellom Larvik og Porsgrunn. Bind 2. Seinmesolittiske, neolittiske og yngre lokaliteter i Vestfold og Telemark*, side 14. Portal forlag og Kulturhistorisk Museum, Arkeologisk seksjon.

	Senneolitikum	SN	2300-1700 f. Kr.
Bronsealder	Eldre bronsealder	EBA	1700-1100 f. Kr.
	Yngre bronsealder	YBA	1100-500 f. Kr.
Eldre jernalder	Førromersk jernalder	FRJA	500 f. Kr – 0 Kr.f.
	Romertid	RT	0 Kr. f – 400 e. Kr.
	Folkevandringstid	FVT	400 – 550 e. Kr.
Yngre jernalder	Merovingertid	MT	550 – 800 e. Kr.
	Vikingtid	VT	800 – 1030 e. Kr.
Middelalder	-	MA	1030 – 1537 e. Kr.

4.3.1. Typologisk datering

Typologi er, innenfor arkeologien, en metode for relativ datering av arkeologiske funn. Metoden går ut på å ordne funn i rekkefølge basert på materiale, form eller andre attributter. Denne måten å datere gjenstander på er basert på prinsippet om at gjenstander fra en gitt periode på et gitt sted har gjenkjennelige og bestemte attributter; at de er typiske for kulturen eller samfunnet som produserte dem. Et annet viktig prinsipp er at stilarter forandrer seg gradvis over tid. Dette vil si at gjenstander som er produsert samtidig vil være like, mens gjenstander som er produsert med mange århundrers mellomrom vil være ulike. Slik kan man sortere funn etter hvor like de er, og på denne måten bygge opp en relativ kronologi for et område.

4.3.2. C14-datering

I en del tilfeller er det nødvendig å datere mer nøyaktig. Dette gjøres oftest ved hjelp av radiokarbondatering (C14-datering); det vil si naturvitenskapelige analyser av kullprøver som er tatt ut under feltarbeidet. Metoden bygger på det radioaktive ¹⁴C karbonet som finnes i levende organisk materiale. Så lenge dyr og planter lever opprettholdes det et stabilt nivå av ¹⁴C, men når disse dør avtar mengden med en halveringstid på ca. 5700 år. Ved å måle restinnholdet av ¹⁴C er det derfor mulig å beregne alderen på bein, kull og annet organisk materiale.

5. Undersøkelsen

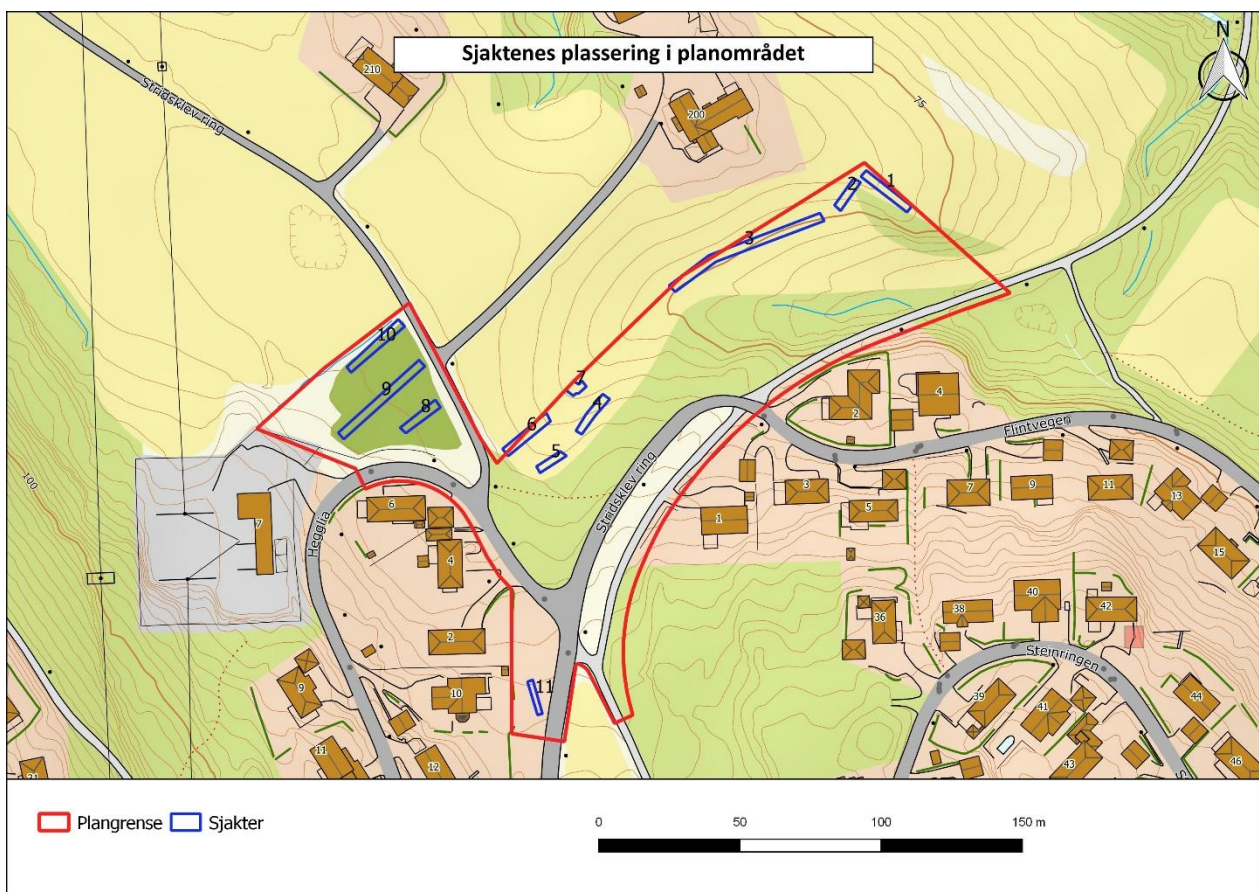
Med bakgrunn i topografi i området samt kjente kulturminner i området rundt (se kapittel 3.2) var det vurdert å være potensial for forskjellige typer kulturminner i planområdet. Det var da spesielt forventet å finne kulturminner fra bronse- jern- og middelalder som ikke er synlige over bakken, eksempelvis kokegrop, stolpehull, flatmarksgraver og fossile dyringslag.

5.1. Gjennomføring

Undersøkelsen i felt ble gjort i august 2021, og været var fint under hele undersøkelsen. Grunneier og tiltakshaver var på besøk ved flere anledninger, og det ble informert om tidligere inngrep innenfor planområdet. Da planområdet var redusert i forhold til det det opprinnelig var budsjettert for, ble tidsbruken naturlig nok lavere enn budsjettet skulle tilsi.

5.1.1. Maskinell sjakting

I alt ble det gravd 11 sjakter. Alle var negative. Det ble foretatt vurderinger etter hvert som sjaktene ble gravd og undergrunnen avdekket. Ut ifra stedvis svært forstyrret undergrunn ble avstanden mellom sjaktene økt for å ikke åpne mer enn nødvendig. Sjaktens plassering vises i kart 4 under.

Kart 4: Oversiktskart med sjakter

Sjaktbeskrivelser:

Sjaktene var i hovedsak 2,5-3,3 m brede og varierte i lengde fra 7-41 meter. Matjordlaget som ble fjernet var 20-70 cm tykt. Matjordlaget varierte mellom påførte grusmasser på den tidligere ballbanen og leirholdig matjord på området med dyrket mark. Arealet som ble åpnet utgjør til sammen ca. 659 m². Sjaktene ble gjenfylt etter registreringen.

Foto 2: Oversiktsbilde av sjakt 1 sett mot sørøst (Foto: Knut Eskeland)

Foto 3: Oversiktsbilde av areal med dyrket mark etter gjenlegging av sjakter (Foto: Knut Eskeland)

6. Konklusjon

Det er ikke registrert nye automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet. Det er heller ikke registrert nyere tids kulturminner innenfor planområdet. I planområdets østre kant ligger det to tidligere registrerte automatisk fredete kulturminner delvis innenfor plangrensen. Det er henholdsvis snakk om et gravfelt (ID 69702) bestående av 10 gravhauger og et bosetningsaktivitetsområde (ID 217437) bestående av minst 6 stolpehull, ardspor og andre uidentifiserbare strukturer.

7. Vedlegg

7.1. Figurlister

Kart 1: Planområdets plassering i fylket.....	6
Kart 2: Planområdets utstrekning og plassering.....	7
Kart 3: Kart som viser planområdet og tidligere registrerte kulturminner	9
Kart 4: Oversiktskart med sjakter.....	12
Foto 1: Montasje med fire oversiktsbilder over landskapet i planområdet (Foto: Knut Eskeland).....	8
Foto 2: Oversiktsbilde av sjakt 1 sett mot sørøst (Foto: Knut Eskeland).....	13
Foto 3: Oversiktsbilde av areal med dyrket mark etter gjenlegging av sjakter (Foto: Knut Eskeland).....	13

Vestfold og Telemark

FYLKESKOMMUNE

Vestfold og Telemark fylkeskommune
vtfk.no

Postadresse: Postboks 2844, 3702 Skien

Besøksadresser: Fylkesbakken 10, Skien / Svend Foynsgate 9, Tønsberg

Kontakt: 35 91 70 00 / post@vtfk.no